

ΛΕΚΤΙΟ ΧΛVI: ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΜΠΑΙΝΕΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Άσκηση I.

Να αναγνωριστούν οι ουσιαστικές συμπερασματικές προτάσεις του κειμένου (εξάρτηση, εισαγωγή, εκφορά, ακολουθία των χρόνων).

Λύση

α. ut communem utilitatem nostrae anteponamus: δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση, η οποία λειτουργεί ως επεξήγηση στο illud της προηγούμενης κύριας πρότασης (εκφράζει το αποτέλεσμα ή τη συνέπεια του ρήματος consequitur). Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο ut, διότι είναι καταφατική και εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη λατινική είναι μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα με υποτακτική χρόνου ενεστώτα (anteponamus), διότι εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (consequitur = ενεστώτας) και δηλώνει το σύγχρονο το παρόν. Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, διότι το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

β. ut laudandus is sit: δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση ως υποκείμενο του απροσώπου ρήματος fit της κύριας πρότασης «ex quo fit». Εκφράζει το γεγονός ή συμβάν, εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο ut, επειδή είναι καταφατική και εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη λατινική είναι μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα με υποτακτική χρόνου ενεστώτα (laudandus sit: υποτακτική ενεστώτα παθητικής περιφραστικής συζυγίας), διότι εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (fit= ενεστώτας) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, διότι το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση). Έχουμε μάλιστα εδώ προσωπική σύνταξη του γερονδιακού, διότι αυτό προέρχεται από ρήμα ενεργητικό μεταβατικό που συντάσσεται με αιτιατική.

Άσκηση II.

Να μετατραπούν οι κύριες προτάσεις σε ουσιαστικές συμπερασματικές ως υποκείμενο ή αντικείμενο των ρημάτων ή εκφράσεων που βρίσκονται μέσα σε παρένθεση.

Vituperandus est proditor patriae. (sequitur)

Cicero in periculo erat. (evenit πρκ.)

Epistula ad Ciceronem pervenit. (Gallus effecit)

Pauca de sapiente dicam. (relinquitur)

(Germani) in fluminibus lavantur. (Est consuetudo Germanorum)

Λύση

Sequitur ut vituperandus sit proditor patriae.

Evenit ut Cicero in periculo esset.

Gallus effecit ut epistula ad Ciceronem perveniret.

Relinquitur ut pauca de sapiente dicam.

Est consuetudo Germanorum ut in fluminibus laventur.

Άσκηση III.

Eum...deorum: να γίνει συντακτική ανάλυση.

Λύση

Η συγκεκριμένη πρόταση είναι κύρια πρόταση κρίσεως, επειδή εκφέρεται με οριστική (putant: οριστική ενεστώτα).

Η συντακτική ανάλυση των όρων της πρότασης έχει ως εξής:

putant: ρήμα.

(philosophi): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος putant.

esse: αντικείμενο του ρήματος putant και ειδικό απαρέμφατο.

eum: υποκείμενο του απαρεμφάτου esse και ετεροπροσωπία.

urbem [et] civitatem: κατηγορούμενα του υποκειμένου (eum) του απαρεμφάτου esse.

communem: ομοιόπτωτος, κατηγορηματικός προσδιορισμός στις λέξεις urbem et civitatem.

hominum [et] deorum: γενικές ως συμπλήρωμα στο communem (βιβλίο του καθηγητή).

quasi communem urbem et civitatem: βραχυλογική φράση που δηλώνει παραβολή, κατά παράλειψη του ρήματος της υποθετικής, παραβολικής πρότασης, στην οποία ανήκει. Αναλύεται σε δευτερεύουσα υποθετική, παραβολική πρόταση που εισάγεται με τον υποθετικό παραβολικό σύνδεσμο quasi και εκφέρεται με υποτακτική «quasi mundus urbs et civitas sit, όπου sit = ρήμα, mundus = υποκείμενο του ρήματος sit, urbs - civitas = κατηγορούμενα του υποκειμένου (mundus) του ρήματος sit.

Άσκηση IV.

Ut...anteponamus: τι είδους πρόταση είναι; ποια λέξη της κύριας πρότασης μας βοηθάει να τη χαρακτηρίσουμε;

Λύση

Η πρόταση «Ut...anteponamus» είναι δευτερεύουσα απλή, παραβολική (συγκριτική) πρόταση, που δηλώνει τον τρόπο και λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης. Η λέξη sic της κύριας πρότασης «enim..., sic vir bonus...aut suae» βοηθάει στον χαρακτηρισμό της εν λόγω δευτερεύουσας παραβολικής πρότασης.

Άσκηση V.

Να μεταφραστούν οι παρακάτω προτάσεις στα λατινικά:

Συμβαίνει να μη βρίσκεται σπίτι. (domi sum)

Ο Κάμιλλος κατόρθωσε να ελευθερωθεί (liberor) η Ρώμη.

Λύση

Accidit ut domi non sit.

Camillus effecit ut Roma liberaretur.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Άσκηση Ι.

Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους:

- i. **censent**: α' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου ενεργητικής φωνής.
- ii. **regi**: τα τρία γένη της μετοχής παρακειμένου.
- iii. **putant**: β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής.
- iv. **consequitur**: γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού
- v. **anteponamus**: οι 4 πτώσεις του γερουνδίου.
- vi. **consulit**: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ενεργητική φωνή.
- vii. **fit**: τα 3 γένη του γερουνδιακού.
- viii. **cadat**: γ' ενικό υποτακτικής υπερσυντελικού ενεργητικής φωνής.
- ix. **decet**: γ' ενικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα ενεργητικής φωνής.
- x. **esse**: β' ενικό προστακτικής μέλλοντα.

Λύση

censent	censuerimus
regi	rectus, -a, -um
putant	putate
consequitur	consequabantur
anteponamus	anteponendi, -ndo, -ndum, -ndo
consultit	consultuisse
fit	faciendus, -a, -um
cadat	cecidisset
decet	decuerit
esse	esto

Άσκηση II.

Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους:

numen: αιτιατική ενικού.

mundum: αφαιρετική ενικού.

illud: γενική ενικού στο ίδιο γένος.

utilitatem: γενική πληθυντικού.

omnium: ονομαστική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος.

nobis: αφαιρετική ενικού.

deorum: κλητική πληθυντικού.

partem: γενική πληθυντικού.

vir: δοτική ενικού.

eius: αιτιατική πληθυντικού στο θηλυκό γένος.

Λύση

numen	numen
mundum	mundo
illud	illius
utilitatem	utilitatum & utilitatum
omnium	omnia
nobis	a me
deorum	dei, dii, di
partem	partium
vir	viro
eius	eas

Άσκηση III.

Να γραφούν τα παραθετικά των επιθέτων bonus, sapiens, carus και να σχηματιστούν τα επιρρήματά τους.

Λύση

ΘΕΤΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ
bonus, -a, -um bene	melior, -ior, -ius melius	optimus, -a, -um optime
sapiens -ntis sapienter	sapientior, -ior, -ius sapientius	sapientissimus, -a, -um sapientissime
carus, -a, -um care	carior, -ior, -ius carius	carissimus, -a, -um carissime

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΥΣ

Άσκηση Ι.

Ο Β΄ όρος σύγκρισης “quam nosmet ipsos” να γραφεί με άλλο τρόπο ισοδύναμο.

Λύση

nobismet ipsis (αφαιρετική συγκριτική).

Άσκηση II.

Οι προτάσεις που εκφέρονται με γερονδιακό να αντικατασταθούν από ενεργητική σύνταξη (debeo + απαρέμφατο).

A. Nec magis vituperandus est proditor patriae...

B. ... laudandus is sit...

Λύση

A. Nec nos debemus magis vituperare proditorem patriae.

B. Nos debeamus laudare eum.

Άσκηση III.

«Philosophi mundum censent regi numine deorum». Να μεταγραφεί η παραπάνω φράση του κειμένου στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση το “Scriptores tradunt”.

Λύση

Scriptores tradunt philosophos mundum censere regi numine deorum.

Ημερομηνία τροποποίησης: 14/03/2012